

УДК 661.169.23:633.854.78

ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ПРОТРУЙНИКІВ НА ДЕЯКІ ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ

Письменний О. В., доцент
Пастушенко О. М., студент

Миколаївський національний аграрний університет

Соняшник є однією з найбільш популярних культур серед українських аграріїв і є основною олійною культурою України. І саме тому, велика частина сільгоспугідь з року в рік засівається саме цією культурою. Адже за виходом олії з одиниці площі соняшник перевищує усі інші олійні культури, і виробництво його є рентабельним в усіх областях України.

Надмірне розширення посівів соняшнику призвело до того, що в багатьох господарствах його питома вага у структурі посівних площ перевищує 25-30% замість рекомендованих науковцями 8-10%, а на попереднє місце вирощування цю культуру повертають вже через 1-3 роки. Відповідно короткий період ротації культур створює не найкращі фітосанітарні умови на полях. Саме тому важливо приділяти увагу захисту майбутнього врожаю соняшнику, починаючи з протруювання насіння. Це важливий лікувально-профілактичний процес для захисту соняшника на початковому етапі розвитку.

Протруювання насіння не може замінити використання засобів захисту у період вегетації, але значно впливає на стан посівів та кількість наступних обробок пестицидами.

На сьогоднішній день на вітчизняному ринку представлено безліч препаратів, які здатні максимально захистити посіви соняшника та зберегти урожай, а також з'являються нові, більш вдосконалені препарати.

Метою наших досліджень було визначити вплив таких протруйників, як Сідорид і Командор Гранд на посівні якості, схожість, енергію проростання, ураження шкідниками та хворобами насіння соняшнику, а саме сорту «Лакомка».

Дослідження проводилися у 2018-2019 році в дослідній лабораторії кафедри ґрунтознавства та агрохімії Миколаївського національного аграрного університету. Досліди закладені відповідно до всіх вимог згідно ДСТУ. Дослід проводився у трьохкратній повторності. В схему дослідів були включені наступні варіанти: без використання (контроль), обробка насіння протруйником Командор Гранд (імідаклопрід, 500 г/лі альфа-циперметрина – 50 г/л; 8 л/т) і обробка насіння протруйником Сідопридом (імідаклопрід, 600 г/л; 10 л/т).

Для аналізування насіння протруювали мокрим методом. Для даного дослідження ми змішували 8-10 л. препарату + 4 літри води (пропорції були зменшені відповідно до маси насіння соняшнику), замочували на 5 хв. по 10 насінин, потім витягнули та просушили, розклали в чашки Петрі. Під час аналізування насіння розкладали між двома шарами зволоженого

паперу, рядками. Папір використовували у вигляді конвертів. Для кращої вентиляції між шарами паперу розмістили пластини з вологонепроникного матеріалу.

В ході досліджу було визначено масу 1000 насінин, було встановлено кількість насінин (у відсотках) здатних утворювати нормально розвинуті проростки за оптимальних умов пророщування (схожість). На четверту добу було встановлено енергію проростання насіння, а на сьому добу схожість насіння. Було визначено кількість зародкових корінців та їх середню довжину. Всі дані було занесено до таблиці.

Таблиця 1

Вплив досліджуваних факторів на здатність насіння до проростання

Варіант	M ₁₀₀₀ насінин	Схожість насіння, %	Енергія проростання	Кількість корінців, шт.	Довжина корінців, см.
Контроль	85	90	85	1	5,2
Командор	85	90	85	1	4,5
Сідоприд	85	90	85	1	4,1

Як видно з отриманих даних, основні показники, які характеризують посівні якості насіння соняшнику енергія проростання та лабораторна схожість в усіх варіантах досліджень були на одному рівні. А от довжина корінців на контролі є більшою в порівнянні з варіантами з протруйниками. Двокомпонентний протруйник Командор Гранд є кращим для протруєння насіння соняшника, так як меншою мірою ніж Сідоприд зменшує довжину корінців насіння соняшника.

За результатами наших досліджень ми бачимо, що на початкових етапах росту при пророщуванні насіння без протруєння (контроль) корінці розвивалися найкраще, так як найголовнішою проблемою в технології протруєння насіння є те, що цей спосіб захисту рослин істотно знижує енергію проростання, а також схожість насіння. І на сьогодні практично немає протруйників насіння перед посівом, які б тією чи іншою мірою не знижували енергію проростання рослин. Двокомпонентний протруйник Командор Гранд є кращим для протруєння насіння соняшника. Отже, своєчасне протруєння насіння перед посівом сприяє зменшенню пестицидного навантаження при вирощуванні культури соняшнику впродовж вегетації.